

• چهارشنبه ۲۶ آذر ۱۴۰۴
• ۲۶ جمادی‌الثانی ۱۴۴۷
• ۱۷ دسامبر ۲۰۲۵
• سال سی و یکم
• شماره ۸۹۱۳
• ۲۰ صفحه

• قیمت در سراسر کشور: ۱۰۰۰۰ تومان

Iran
Newspaper

ISSN1027-1449
Keytitle: IRAN (Tehran)
irannewspaper.ir

گفت‌وگو با روزنامه‌نگاران و تحلیلگران مصری در اعتراض به بازی سیاتل را در صفحات ورزشی امروز و روزهای آینده بخوانید

کمپین «ایران» از تهران تا قاهره

➔ آزادی نباید ابزار فشار فرهنگی یا اخلاقی علیه ملت‌های دیگر شود | **محمد سلیمان فاید** ➔ باید با بیانیه مشترک، فیفا را تحت فشار قرار دهیم | **محمدسعید** ➔ **معاون وزیر ورزش و جوانان: ایران و مصر به زودی بیانیه مشترک صادر می‌کنند**

➔ ۱۲

iraninfest.ir

➔ ۲۰

دانشگاه-صنعت و نسبت پژوهش‌های کاربردی مرتباً ارزیابی و اندازه‌گیری شود. هفته پژوهش، فرصت مناسبی برای اعلام مجموعه‌ای از شاخص‌های ملی و هدفگذاری زمانمند است. مطالعات نشان داده است، کشورهایی که شاخص‌های ملی شفاف دارند، بهتر می‌توانند روندهای تحقیقاتی را حمایت و هدایت کنند؛ در کشور ما هم باید داده‌های علمی و پژوهشی با استانداردهای بین‌المللی گزارش شوند تا مقایسه‌پذیری و جلب مشارکت و سرمایه‌گذاری تسهیل شود.

۷- پژوهش مسئول و متعهد در قبال اهداف ملی: منابع ملی حوزه علم و پژوهش را که طبعاً نامحدود نیست باید به اولویت‌های ملی با بالاترین حساسیت اجتماعی اختصاص داد؛ پژوهش‌هایی که معیشت عمومی را بهبود و تاب‌آوری اجتماعی را افزایش می‌دهند باید اولویت داشته باشند. در هفته پژوهش شایسته است برنامه‌های حمایتی برای تقویت پروژه‌های حیاتی (آب، امنیت غذایی، انرژی، سرمایه اجتماعی و سلامت عمومی) معرفی و بودجه‌های تحقیقاتی برای تسهیل و تسریع اجرای آنها تعیین شود. در این راستا چند پیشنهاد قابل توجه هستند:

- فراخوان همکاری دانشگاه، دولت، بخش خصوصی و جامعه مدنی؛ برای ارتقای سطح علمی و پژوهشی؛
- تعیین یک «نهاد رصد ملی» برای ارزیابی روند تحولات پژوهشی در سطح ملی و فراملی با طراحی، تدوین و پیاده‌سازی شاخص‌های شفاف و علمی؛
- اعلام هدف مشخص و ملی افزایش سالانه و ثابت سهم پژوهش از GDP تا رسیدن به حداقل رشد ۱٫۵ درصد؛
- و نهایتاً
- تصویب و اعلام اولویت‌های پژوهش و فناوری پروژه در حوزه‌های حساس و فناوری‌های نوین و برنامه‌های منطقه‌ای برای حل مسائل محلی.

بازار داخلی و خارجی بسیار ضروری است. متأسفانه سهم ایران در درخواست‌های بین‌المللی «پنتت» (PCT) نسبتاً پایین است؛ این در حالی است که افزایش این درخواست‌ها در کشورهای کره و ژاپن -که نشانگر پیوند بهتر دانش و بازار است- موجب شده است این کشورها سالانه شمار قابل‌توجهی از پرونده‌های بین‌المللی را ثبت کنند.

۴- توزیع مناسب منابع و عدالت پژوهشی: بهره‌گیری شایسته از پژوهش و فناوری برای توسعه مناطق محروم و پیوند دانش با ظرفیت‌های محلی، تأثیری قاطع و سازنده بر توسعه منطقه‌ای دارد. شایسته است در هفته پژوهش، پروژه‌های منطقه‌ای برجسته و بودجه‌های رقابتی برای حل مسائل محلی تعریف شود؛ موضوعاتی از قبیل الگوی کشاورزی مقاوم در برابر خشکسالی، فناوری‌های نوین برای حل مشکل آب و آبیاری کم‌هزینه.

۵- ارتقای زیست‌بوم نوآوری: قوانین و مقررات سازنده و برانگیزاننده در حوزه پژوهش و فناوری نقش مهمی در تقویت نوآوری و تبدیل ایده به محصول دارد. بنابراین لازم است با تأمین مشوق‌های مالی و مالیاتی و منابع دولتی و خصوصی برای رشد نوآوری، روابط دانشگاه-صنعت تقویت شود. چنانچه سیاست‌های مشوق مالیاتی و حمایت‌های رسمی در کشورهای توسعه‌یافته به رشد مشارکت بخش خصوصی در فرآیند تحقیق و توسعه کمک کرده‌اند؛ به عنوان نمونه افزایش اعتبارات هوش مصنوعی و صنایع فناوری در کره جنوبی را می‌توان به‌وضوح مشاهده کرد.

۶- ارزیابی دقیق تأثیرات اجتماعی-اقتصادی پژوهش با طراحی شاخص‌های شفاف: برای تخصیص هوشمند و کارآمد منابع، لازم است شاخص‌هایی همچون میزان تبدیل پژوهش به محصول، نسبت ثبت اختراع به ازای هزینه صرف‌شده، میزان مشارکت

۱. سرمایه‌گذاری در پژوهش، موتور محرک و زیربنای نوآوری، تولید ارزش افزوده و عامل مقاومت‌سازی اقتصاد است. پس باید سهم حوزه تحقیق و توسعه (R&D) را در پنگاه‌ها افزایش داد و سازوکارهای تخصیص منابع مورد نیاز را به سمت طرح‌های خلاق و کاربردی سوق داد. به استناد آمار، سهم پژوهش از تولید ناخالص داخلی در ایران کمتر از نیم درصد برآورد می‌شود، در حالی که این رقم در کشورهایی مثل ژاپن حدود ۳٫۴ درصد، در کره جنوبی بیش از ۴ درصد و در برخی کشورها تا نزدیک ۶درصد برآورد می‌شود. این امر نشان دهنده شکاف جدی در میزان سرمایه‌گذاری در حوزه پژوهش و فناوری میان ایران و کشورهای توسعه‌یافته است.

۲- توسعه سرمایه انسانی پژوهشی (تراکم پژوهشگران): تعداد و کیفیت پژوهشگران پرتوان، شرط لازم برای تولید دانش و نوآوری است. از این رو باید سازوکار ارتقای آموزش عالی، شرایط تأمین فرصت‌های پژوهشی و مطالعاتی و بازگشت نخبگان را تقویت کرد. آمارها نشان می‌دهند، تراکم پژوهشگران (پژوهشگر به ازای هر میلیون نفر) در کشورهای توسعه‌یافته بسیار بالاست (هزاران پژوهشگر به ازای هر میلیون نفر)، که نشان می‌دهد این کشورها توان پژوهشی خود را به‌شدت تقویت کرده‌اند. از این منظر ضروری است در کشور ما نیز برای افزایش تراکم و ارتقای کیفیت پژوهشگران اهتمام ویژه وجود داشته باشد.

۳- فراهم‌سازی کانال‌های تبدیل پژوهش به نوآوری: پژوهش بدون طی مسیرهای منجر به نوآوری و اختراعات، کم‌اثر باقی می‌ماند؛ بنابراین شایسته است پارک‌های علم و فناوری، شتاب‌دهنده‌ها، حمایت‌های استارت‌آپی و قوانین مالکیت فکری تقویت شوند. به همین دلیل ایجاد مشوق برای ثبت اختراعات دانشگاهی، سرمایه‌گذاری برای پیشرنده پروژه‌های مشترک دانشگاه-صنعت و تسهیل دسترسی محصولات دانش‌بنیان به

پایام هفته پژوهش

سیدضیاء هاشمی
معاون فرهنگی و اجتماعی معاون اول رئیس‌جمهور

آزمراه، ماه دانشگاه است و فرصت معرفی ظرفیت‌های سرشار دانشگاه برای پیشرفت و توسعه کشور. هفته سوم آرمراه مربوط به دانشجو و نماد آزادی و سرافرازی دانشجوی ایرانی است و هفته چهارم هم هفته پژوهش و فرصتی برای تبادل نظر درباره نقش دانشگاه در پیشرفت و توسعه همه‌جانبه کشور، با اتکا به دانش، پژوهش و دانشگاه. خوشبختانه در هفته جاری جلوه‌های ارزشمندی از قابلیت‌ها و ظرفیت‌های علمی و دستاوردهای پژوهشی دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی کشور به نمایش گذاشته شد. بی‌گمان در جامعه مدرن، پیشرفت و موفقیت یک ملت در مسیر تحقق اهداف و آرمراه‌هایش، جز با اتکا به علم و فناوری میسر نخواهد شد. کما اینکه موفقیت نهاد علم و پژوهش هم در پیوند با جامعه و صنعت و نقش آفرینی در رشد و تعالی آنها از طریق شناسایی چالش‌ها و راهگشایی برای رفع نیازها آنها حاصل می‌شود. بنابراین با «پیوند جامعه با دانش و دانشگاه» این مهم قابل تحقق است و با اتکا به سه عنصر زیر به دست می‌آید: (۱) سرمایه علمی (مهارت‌ها، پژوهش، نوآوری) (۲) سرمایه اقتصادی (تخصیص منابع لازم برای تبدیل دانش به محصول و خدمت) (۳) پیوستگی نهادی-اجتماعی که دانش و سرمایه را با نیازهای محلی و ظرفیت‌های منطقه‌ای پیوند می‌زند.

در واقع «آرپخش» دانش و پژوهش «تابع چگونگی «پیوند» دانش و دانشگاه با ساختارهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است. بر این اساس نکات زیر در تحلیل پیام هفته پژوهش برای پیشرفت و توسعه قابل توجه است:

لاریجانی و معاون نخست‌وزیر روسیه در تهران تأکید کردند

شتاب‌بخشی به کریدور شمال-جنوب

«ویتالی ساوینف» معاون نخست‌وزیر فدراسیون روسیه با علی لاریجانی در محل دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران دیدار و گفت‌وگو کرد؛ دیداری که در امتداد تفاهمات سطح عالی میان رؤسای جمهوری دو کشور و با هدف رفع موانع موجود و ورود به فاز عملیاتی انجام شد.

به گزارش ایرنا، در این نشست، دو طرف کریدور شمال-جنوب را به‌عنوان یک مؤلفه تعیین‌کننده در ژئوپلیتیک منطقه مورد بررسی قرار دادند.

لاریجانی در این دیدار با تأکید بر اینکه جمهوری اسلامی ایران تصمیم خود را برای عملیاتی‌سازی این کریدور اتخاذ کرده است، اعلام کرد: «در بازه زمانی کوتاهی کلیه موانع اجرایی و نهادی موجود برطرف خواهد شد و توافق‌نامه‌های لازم برای تثبیت حقوقی و اجرایی کریدور شمال-جنوب برقرار می‌شود.»

وی همچنین با اشاره به وعده رئیس‌جمهوری ایران تصریح کرد: «با پیگیری مستمر دکتر پزشکیان، تمامی اراضی واقع در مسیر این کریدور تا پایان سال به تملک دولت درخواهد آمد تا پروژه بدون وقفه و با انسجام کامل پیش رود.

معاون نخست‌وزیر روسیه نیز در این دیدار، با استقبال از رویکرد قاطع ایران، آمادگی مسکو برای سرعت دادن به پروژه و آغاز فرآیند عملیاتی را اعلام کرد.

در پایان، دو طرف تأکید کردند که کریدور شمال-جنوب بخشی از راهبرد مشترک ایران و روسیه برای تثبیت همکاری‌های پایدار و تعریف مسیرهای مستقل اتصال منطقه‌ای است.

بر همین اساس، مقرر شد سازوکارهای پیگیری مستمر در سطح عالی فعال و هماهنگی میان نهادهای ذی‌ربط دو کشور به‌صورت منظم ادامه یابد.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در بزرگداشت کتابدار فقید مطرح کرد

فانی، شخصیتی کم‌نظیر در دوران معاصر

به منظور گرامی داشت یاد و خاطره زنده‌یاد کامران فانی، چهره ماندگار فرهنگی و ارج نهادن به چندین دهه خدمات صادقانه ایشان به جامعه علمی و فرهنگی کشور، ظهر سه‌شنبه مراسم ترحیم و گرامیداشتی در سالن قلم کتابخانه ملی برگزار شد. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در این مراسم که با قرائت پیام رئیس‌جمهوری همراه بود؛ با تأکید بر وجوه مختلف خدمات فرهنگی این کتابدار گفت: «ممتاز بودن و متوسط نبودن در هیچ حوزه‌ای ویژگی برجسته مرحوم کامران فانی بود، شخصیتی که کمتر نظیر او را در قرون معاصر و سال‌های اخیر داریم.»

سیدعباس صالحی در این مراسم با بیان اینکه برای ادای دین به مراسم آمده بودم، گفت: «افرادی که کارکردهای متفاوت دارند، در همه بخش‌ها عملکرد یکسان ندارند اما کامران فانی یک مؤلف، پژوهشگر، ویراستار، مدیر و سرپرست دانشنامه بود و در هیچ بخشی نمره‌اش متوسط نبود. انرژی زیادی نیاز است که فردی در همه کارکردها نمره خوبی بگیرد اما فانی در این حوزه‌ها ممتاز بود.» وزیر فرهنگ، فانی را ویراستاری خواند که بخش مهمی از میراثش در ویرایش باقی است و افزود: «در همین جایی که حضور داریم به عنوان کتابدار کار کرده و حتی مؤسس برخی حوزه‌ها در کتابداری فارسی بوده است. این ممتاز بودن و متوسط نبودن در هیچ حوزه‌ای ویژگی برجسته او بود و کمتر نظیر او را در قرون معاصر و سال‌های اخیر داریم.» کارهای فانی برای ورود در حوزه‌های مختلف متوسط نبود و در هر حوزه‌ای که می‌نوشت یا صحبت می‌کرد، خوب به بالا بود و این بسیار ارزشمند است.»

غلامرضا امیرخانی، رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی نیز در این مراسم گفت: «کامران فانی بعد از بازنشستگی نیز سه‌شنبه‌ها به کتابخانه ملی می‌آمد و فهرست نویسان را راهنمایی می‌کرد. زنده‌یاد فانی تا سال ۹۷ همواره در کتابخانه ملی حضور داشت، اما ناگهان ارتباط خود را با دنیای بیرون قطع کرد. در سال ۹۹ ارتباط او به طور کامل قطع شد. حتی یکبار به منزل او رفتم اما موفق نشدم او را ببینم.» امیرخانی با بیان اینکه در کتابخانه ملی وقتی همه به مشکلی برمی‌خوردند به کامران فانی مراجعه می‌کردند، گفت: «در کار تدوین سرعنوان‌های موضوعی فارسی بودند که همواره در دست فهرست‌نویسان است که به همراه مرحوم پوری سلطانی و دیگر همکاران آن را کار کردند اما هر زمان مشکلی بود، کتابداران به ایشان مراجعه می‌کردند. ایشان کتاب‌دوستی بی‌مانند بودند.» احمد مسجدجامعی، وزیر اسبق فرهنگ و ارشاد اسلامی هم با اشاره به خدمات فرهنگی زنده‌یاد کامران فانی گفت: «خدمات ایشان بیش از چیزی است که دیده شده، دلیل آن هم پرهیز ایشان از دیده شدن است، تقریباً در عموم جهات و کارهای بزرگی که پس از انقلاب شد، ایشان اثری داشت اما به دنبال نام نبود.»

غلامعلی حداد عادل، رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی، نیز با تسلیت درگذشت کامران فانی، گفت: «از زمانی که وارد فضاهای فرهنگی شده‌ام، آن را از حضور یا نام فانی خالی ندیده‌ام، این نشانه فضیلت اوست، هیچ کس در دانش او تردید نکرد و همه به او اعتماد داشتند، در کنار اعتماد به دانش او به اخلاق و اندیشه او نیز اعتماد داشتند. در علم آموزی بخل نداشت، بیش از هر رشته دیگری به کتاب و کتابداری مشهور بود، کتابدار و کتابشناس و کتابخوان بود، کثرت کتاب‌هایی که خوانده بود و وقتی که صرف کتاب‌ها کرده بود، باعث حیرت نزدیکان او شد که خود اهل کتاب‌خوانی بودند.» رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی با بیان اینکه فانی الگوی کتابداران بود افزود: «در دنیا هم شخصیت دایره المعارفی کم است؛ فانی چون دایره‌المعارفی به همه کمک می‌کرد. او یک کتابخانه گویا بود. پرخوان و کم‌سخن بود، منوابع و بی‌ادعا، کم‌گوی و گزیده‌گوی و از نظریه‌پردازانی ادعای بی‌هوده پرهیز می‌کرد و برای کسب شهرت نظریه مطرح نمی‌کرد. ما بعد از فوت او چک‌های زیادی پیدا کردیم که مطالبات او از ناشران و نهادهای گوناگون بود و هرگز وصول نشده بود.»

در این مراسم آزاده نظربلند (دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور)، کاظم موسوی بجنوردی (مدیر دایره المعارف بزرگ اسلامی)، عبدالکریم جریریه‌دار (مدیر نشر اساطیر)، حسین معصومی همدانی (مدرس ادبیات فارسی و فلسفه) و جمعی از ادبا و فرهیختگان نیز حضور داشتند.